

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทยที่ทำการประเมินลวดลายผ้าจากย้อมสีธรรมชาติที่พัฒนาจากลวดลายเดิม 2) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายผ้าจากดั้งเดิมจำนวน 3 ลาย และลายที่พัฒนาขึ้น จำนวน 6 ลาย โดยพัฒนาจากลวดลายเดิมจำนวน 3 ลาย ได้แก่ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายกาแลดั้งเดิม และลายใบผักแว่นดั้งเดิม 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายผ้าของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจสินค้าผ้าไทย และ 4) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายดั้งเดิมและลวดลายที่พัฒนาขึ้นใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้สนใจสินค้าผ้าไทยที่ได้จากการสุ่มจากร้านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมผ้าไทย 5 แห่ง คือ ร้านรุชธิดาผ้าไทย ร้านกลุ่มทอผ้าบ้านประนอม ร้านกลุ่มทอผ้าบ้านหัวทุ่ง ร้านกลุ่มทอผ้าบ้านนามน และร้านจันทร์หอม จำนวน 50 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้เรื่องผ้าไทย จากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

ผ้าจากตัวอย่างที่ประเมิน มี 9 ลาย ได้แก่ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 ลายกาแลดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 ลายใบผักแว่นดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวอย่างผ้าจากของบ้านนามน ตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 9 ลาย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมิน และแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายผ้าจาก วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายผ้าจากตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean) และใช้ค่า t- test และ F- test ในการเปรียบเทียบความคิดเห็น ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมินผ้าจกตัวอย่าง

ผู้ประเมินผ้าจกตัวอย่างมีสองกลุ่ม คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทยจากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใหญ่ที่สุด มีอายุระหว่าง 41-50 ปี การศึกษาดำรงปริญญาตรี อาชีพเป็นแม่บ้าน มีรายได้ต่อเดือน 7,500 บาทหรือน้อยกว่า เป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า ประกอบอาชีพทอผ้ามากกว่า 10 ปี นิยมซื้อผ้าตัดเสื้อ นิยมขายประยุกต์ เหตุผลที่ซื้อเพราะเป็นงานศิลปะที่ควรอนุรักษ์ เมื่อซื้อไม่ได้พิจารณาแหล่งผลิต ชอบลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 ซื้อผ้าจก 1 – 3 ชิ้นต่อปี และเห็นว่า ควรพัฒนาด้านสีของผ้าจก

กลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทย กลุ่มใหญ่ที่สุดมีอายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ มีรายได้ต่อเดือน 7,501-10,000 บาท นิยมซื้อผ้าตัดเสื้อ นิยมขายประยุกต์ เหตุผลที่ซื้อเพราะเป็นงานศิลปะที่ควรอนุรักษ์ เมื่อซื้อไม่ได้พิจารณาแหล่งผลิต ปริมาณในการซื้อผ้าจก 1 -3 ชิ้น / ปี ชอบลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีความเห็นว่า ควรพัฒนาด้านสีของผ้าจก สวมใส่ไปทำงาน และ ใช้ ผ้าจก 4-6 ครั้ง / เดือน

2. ความคิดเห็นต่อลวดลายผ้าจกของกลุ่มผู้ประเมินทั้งสองกลุ่ม

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มในด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก พบว่า ลายส่วนใหญ่ได้รับการเห็นด้วยมากโดย ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนความคิดเห็นสูงสุด ด้านความสวยงามของลายหลัก พบว่า ลายส่วนใหญ่ได้รับการเห็นด้วยมาก โดยลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีคะแนนความคิดเห็นสูงสุด ด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบ พบว่าลายส่วนใหญ่ได้รับการเห็นด้วยมาก โดย ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีคะแนนความคิดเห็นสูงสุด ด้านความสวยงามของลายประกอบ พบว่าลายส่วนใหญ่ได้รับการเห็นด้วยมากโดยลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 มีคะแนนความคิดเห็นสูงสุด ด้านความสมดุลของลายหลักและลายประกอบ พบว่าลายส่วนใหญ่ได้รับการเห็นด้วยมากโดย ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีคะแนนความคิดเห็นสูงสุด ด้านความสวยงามของลวดลายโดยรวม พบว่าลายส่วนใหญ่ได้รับการเห็นด้วยมากโดย ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีคะแนนความคิดเห็นสูงสุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายผ้าจากของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่ม ผู้สนใจสินค้าผ้าไทย

ด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก พบว่า ทั้งสองกลุ่มพอใจลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 ลายใบผักแว่นดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพอใจ ลายกาแลดั้งเดิม มากกว่ากลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทย ขณะที่พอใจ ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 น้อยกว่า

ด้านความสวยงามของลายหลัก พบว่า ทั้งสองกลุ่มพอใจ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 และ ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทย พิจารณาพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 ลายกาแลดั้งเดิม ลายใบผักแว่นดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 มากกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบ พบว่า ทั้งสองกลุ่มพอใจ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพอใจ ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มากกว่ากลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทย ขณะที่พอใจ ลายกาแลดั้งเดิม ลายใบผักแว่นดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 น้อยกว่า

ด้านความสวยงามของลายประกอบ พบว่า ทั้งสองกลุ่มพอใจ ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 ลายใบผักแว่นดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพอใจ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 ลายกาแลดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มากกว่ากลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทย ขณะที่พอใจ ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 น้อยกว่า

ด้านความสมดุลของลายหลักและลายประกอบ พบว่า ทั้งสองกลุ่มพอใจลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 ลายกาแลดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 ลายใบผักแว่นดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทยพอใจ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจากโดยรวม พบว่า ทั้งสองกลุ่มพอใจ ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายกาแลดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้สนใจสินค้าผ้าไทยพอใจ ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 และลายใบผักแว่นดั้งเดิม มากกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ขณะที่พอใจลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 น้อยกว่า

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อลวดลายเดิมและลวดลายที่พัฒนาขึ้นใหม่

4.1 ลายสะเปาลอยน้ำ

จากการวิเคราะห์ พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม และลายที่พัฒนาจาก ลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และแบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในทุกด้าน ด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลักพบว่า ลายที่พัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลายหลัก พบว่าลายที่พัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบ พบว่า ลายที่พัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลายประกอบ พบว่าลายที่พัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสมดุลของลายหลักและลายประกอบพบว่า ลายที่พัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจากโดยรวมพบว่า ลายที่พัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ผลการวิเคราะห์ Least Significant Difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 พบว่า ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีคะแนนด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก สูงกว่า ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม และ ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีคะแนนสูงกว่า

ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสวยงามของลายหลัก สูงกว่า ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และ ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบ สูงกว่า ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสวยงามของลายประกอบ สูงกว่า ลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสมคูลของลายหลักและลายประกอบ สูงกว่าลายสะเปาลอยน้ำดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 มีคะแนนสูงกว่าลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน ลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายสะเปาลอยน้ำแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจกโดยรวม สูงกว่าลายสะเปาลอยน้ำแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.2 ลายกาแล

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อลายกาแลดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 และแบบที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในทุกด้าน ด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก พบว่า ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลายหลัก พบว่า ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบ พบว่า ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลายประกอบ พบว่า ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสมคูลของลายหลักและลายประกอบพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจกโดยรวม พบว่า ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ผลการวิเคราะห์ Least Significant Difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อลายกาแลดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 พบว่า ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก สูงกว่า ลายกาแลดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 มีคะแนนด้านความสวยงามของลายหลัก สูงกว่าลายกาแลดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบสูงกว่า ลาย

กาแลดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสวยงามของลายประกอบ สูงกว่าลายกาแลดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสมดุลของลายหลักและลายประกอบสูงกว่าลายกาแลดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 2 มีคะแนนสูงกว่าลายกาแลแบบดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และลายพัฒนาจากลายกาแลแบบที่ 1 มีคะแนนด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจกโดยรวมสูงกว่าลายกาแลดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.3 ลายใบผักแว่น

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อลายใบผักแว่นดั้งเดิม และ ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และแบบที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย ด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก ความสวยงามของลายหลัก ความสวยงามของลายประกอบ และความสมดุลของลายหลักและลายประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีคะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจกโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก พบว่า ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลายหลัก พบว่า ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความเหมาะสมของขนาดลายประกอบ พบว่า ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลายประกอบ พบว่า ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสมดุลของลายหลักและลายประกอบ พบว่าลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจกโดยรวม พบว่า ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ผลการวิเคราะห์ Least Significant Difference (LSD) เพื่อวัดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นต่อลายใบผักแว่นดั้งเดิม ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 พบว่า ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีคะแนนด้านความเหมาะสมของขนาดลายหลัก สูงกว่า ลายใบผักแว่นดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญ .01 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 มีคะแนนสูงกว่าลายใบผักแว่นดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสวยงามของลายหลัก สูงกว่าลายใบผักแว่นดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 1 มีคะแนน ด้านความสวยงามของลายประกอบ สูงกว่าลายใบผักแว่นดั้งเดิม และลายพัฒนาจากลายใบผักแว่นแบบที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และลาย

พัฒนาจากลายใบฝักแวนแบบที่ 2 มีคะแนนสูงกว่าลายใบฝักแวนดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายใบฝักแวนแบบที่ 1 และลายพัฒนาจากลายใบฝักแวนแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสมดุลของลายหลักและลายประกอบ สูงกว่า ลายใบฝักแวนดั้งเดิม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลายพัฒนาจากลายใบฝักแวนแบบที่ 2 มีคะแนนด้านความสวยงามของลวดลายผ้าจกโดยรวม สูงกว่า ลายพัฒนาจากลายใบฝักแวนแบบที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย ลวดลายที่ได้รับความนิยมของผู้ใช้มากที่สุดที่ควรผลิตจำหน่าย
2. ควรมีการพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มความหลากหลายของลวดลายผ้าจกให้แพร่หลาย
3. ควรมีการเพิ่มสีของลวดลายผ้าจกให้มีสีที่หลากหลายกว่าเดิม ยังคงสีดั้งเดิม อาจปรับปรุงสีที่เป็นลวดลายประกอบ
4. จากผลการวิจัยพบว่า ลวดลายผ้าจกที่ทอออกมาจะแตกต่างกับแบบที่ออกแบบไว้ เนื่องจากการออกแบบลวดลายมีความละเอียดมากกว่า การเก็บลวดลาย ดังนั้นลายที่เก็บออกมาจึงไม่ตรงกับแบบที่ออกแบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาในด้านการใช้สีธรรมชาติให้มีสีสันทันทีสไตส์กว่านี้เพื่อความสวยงามของลวดลาย
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาในด้านของขนาดลักษณะของลวดลายผ้าจกเพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาแบบ และ ลวดลายให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น ปลอกหมอนอิง ผ้ารองจาน เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาการพัฒนาของลวดลายผ้าอื่น ๆ อาทิ ผ้าจืด ผ้าแพรวา ผ้ามัดหมี่ ผ้ายก
ต้น และผ้าจกที่ผลิตในท้องถิ่นอื่น ๆ ในประเทศไทย

4. ควรเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการออกแบบ